

Марина
Гржиниќ,
Сташ
Клајндинст,
Себастијан
Лебан

**Преземање на
општествените, историските
и политичките простори:
Словенија и ЕУ**

Marina
Gržinić,
Staš
Kleindienst,
Sebastjan
Leban

**The Appropriation
of Social, Historical, and
Political Spaces:
Slovenia and the EU**

Вовед

Овој текст е заедничка теориска анализа на три члена од уметничко-политичко-теориската и дискурзивна платформа позната како *Реартикулација*, формирана во 2007 година, во Љубљана, Словенија.¹ Служи како платформа за интервенции во словенечкиот простор на уметноста, културата, општественото и политичкото, и во ЕУ и во светот. *Реартикулација* издава и двојазично списание со истото име (на словенечки и англиски јазик) кое бесплатно се дистрибуира во светот. Начинот на дејствување на *Реартикулација* е одреден од една крајно (само)организирана стратегија. Производ е на контрастратегија, развиена како напад врз строго применетите неолиберални глобално-капиталистички процеси на контрола, цензура, отуѓување и евакуација во рамките на Словенија, со што јавниот и медиумскиот простор стануваат крајно рестриктивни и директно ја поврзуваат Словенија со слични механизми, наголемо применети и озаконети ширум територијата на ЕУ. Значи, се среќаваме со процес на целосна контрола преку правосудна и економска радикализација од страна на администрацијата на ЕУ. Од ваквите екстремни

Introduction

The text is a collaborative theoretical analysis by three members of the artistic-political-theoretical and discursive platform known as *Reartikulacija* (Rearticulation), which was established in 2007 in Ljubljana, Slovenia.¹ This serves as a platform for interventions in the Slovenian space of art, culture, the social and the political, in both the EU and worldwide. *Reartikulacija* also publishes a bilingual (Slovenian and English) journal with the same name that is distributed freely around the world. The way in which *Reartikulacija* functions is defined by an extreme (self-)organized strategy. It is the result of a counter strategy developed to attack the tightly applied neoliberal global capitalist processes of control, censorship, expropriation and evacuation within Slovenia, making its space of public and media completely restrictive and connecting Slovenia directly to similar mechanisms that are widely implemented and legalized across the whole territory of the EU. Therefore, what we can perceive is a process of extreme control through judicial and economical radicalization by the EU administration. These extreme conditions result in extreme processes of subjectivation as put forward by Rozalinda Borcilă & Cristian Nae, in

услови произлегуваат екстремни процеси на субјективација, како што изнесуваат Розалинда Борчила (Rozalinda Borčilă) и Кристијан Нае (Cristian Nae) во нивниот есеј „Минати иднини: екстремна субјективација. Проектирање на иднината и инструментализација на животот“ (Past Futures: Extreme Subjectification. The Engineering of the Future and the Instrumentalization of Life), објавен во романското списание *Вектор* во 2005. Ова бара екстреман облик на (само)организација и контрастратегии.

Нашиот теориски есеј се обидува да ги прикаже механизмите кои може да се наречат преземање на општествениот, историскиот и политичкиот простор, кои Словенија и ЕУ ги применуваат како засилени облици на неолибералните глобално-капиталистички сили коишто дејствуваат во рамки на Шенген зоната од една единствена причина - засилено создавање на сè поголем вишок вредност и радикално и длабоко проширување на јазот меѓу малечките технократски и управителски ориентирани групи на власт кои ја контролираат рапределбата на капиталот, и сите останати кои живеат под егзистенцијалниот минимум.

I. Марина Гржиниќ: Љубљана, долга битка за независни општествени и уметнички простори

На 31 март 2008 година, платформата *Реартикулација* предложи *Резолуција за промена на состојбата на нештата во врска со просторите и средствата кои им се даваат на независните општествени и уметнички простори во Словенија*, со која им се обрати на градоначалникот на Љубљана, на Владата и владиниот сектор во Република Словенија, како и на Парламентот на Република Словенија. *Резолуцијата* беше напишана откако на 27 март 2008 година се одржа јавна платформа во Социјалниот центар

their essay “Past Futures: Extreme Subjectification. The Engineering of the Future and the Instrumentalization of Life,” published in the Romanian magazine *Vector* in 2005. This asks for an extreme form of (self-) organization and counter strategies.

Our theoretical essay tries to present the mechanisms that can be termed as the appropriation of social, historical, and political space, Slovenia and the EU apply intensified forms of neoliberal global capitalist forces that act within the Schengen border territories for solely one reason – the intensification of reproducing an always higher surplus value and widening radically and deeply the gap between those small technocratically and managerially orientated groups in power that control capital allocation, and all the others who live under the existential minimum.

I. Marina Gržinič: Ljubljana, a long struggle for independent social and artistic spaces

On the 31 March 2008 the platform *Reartikulacija* proposed a *Resolution to change the state of things regarding spaces and funds given to the independent social and artistic spaces in Slovenia* with which to address the Mayor of the city of Ljubljana, the government and government sectors of the Republic of Slovenia and as well the Parliament of Republic of Slovenia. The *Resolution* was written after a public platform was held on 27 March 2008 in the Social Centre “Rog” in Ljubljana,² which was attended by independent artistic

„Рог“ во Љубљана,² на која учествуваа независни уметнички и културни центри, невладини организации, личности кои придонесуваат во културниот, уметничкиот и автономниот општествен живот во Љубљана и заинтересирани посетители од Љубљана, Словенија и од странство.

Социјалниот центар „Рог“ е привремен центар организиран од активисти и независни уметници, сместен во еден напуштен индустриски комплекс во самиот центар на Љубљана, близу еден друг независен центар познат како „Метелкова“.³ Пред создавањето на „Рог“, во „Метелкова“ се собираще независната и алтернативна сцена од Љубљана во раните деведесетти. „Метелкова“ е одлично изграден комплекс воени бараки кој останал празен по прогласувањето на независноста на Словенија. Во деведесеттите, градските власти ветиле дека ќе ѝ го подарат на независната уметничка и културна сцена, но потоа тајно започнале да го уриваат со намера да изградат трговски центар. Поради ова, диви станари го зазедоа просторот во 1993 година; битката за просторот и уредувањето на неговиот статус сè уште се отворен случај.

Важно е да се наведе дека јавната платформа во Социјалниот центар „Рог“ во Љубљана беше свикана на 27 март 2008 година заради личната посета на Центарот од градоначалникот на Љубљана, господин Јанковиќ, на 20 март 2008 година, доцна во ноќта. Ваквата лична посета на градоначалникот доцна навечер претставува нечуена закана и пречекорување на правата на словенечките граѓани. Го претставува градоначалникот како во ноќните часови се претвора во привремен „шериф“ од Дивиот Запад и лично им се меша на активистите од Социјалниот центар „Рог“ и инсценира заканувачка претстава за граѓаните на

and cultural centres, NGOs, those who contribute to cultural, artistic and autonomous social life in Ljubljana and by interested members of the public from Ljubljana, Slovenia and abroad.

The social centre “Rog” is a temporarily organized centre by activists and independent artists in an abandoned industrial complex in the pure centre of Ljubljana and situated in the vicinity of another independent centre known as “Metelkova city.”³ Prior to the existence of “Rog,” “Metelkova” was squatted by the independent and alternative scene in the beginning of the 1990s in Ljubljana. “Metelkova” was an excellently structured army barrack complex that remained empty after the declaration of independence of Slovenia. In the 1990s, the city authorities promised to give it to the independent scene for art and culture, but then it started secretly to demolish the complex in order to build a shopping mall. This resulted in a squatters taking up the space in 1993; the struggle for the space and the regulation of its status is still an open case.

It is important to state that the public platform in the Social centre “Rog” in Ljubljana was convened on 27 March 2008 due to the personal arrival of the Mayor of the city of Ljubljana Mr. Janković on 20 March 2008 late at night in the respective centre. This personal arrival of the mayor late at night represents an unheard-of intimidation and encroachment upon the rights of Slovenian citizens. It represents the Mayor, who in the night hours transmuted from a mayor into a contemporary wild west “sheriff” meddling personally with the activists of the social centre “Rog” in Ljubljana, and staging a theatre of intimidation for the citizens of

централното градско подрачје во Љубљана каде е сместен „Рог“. Оваа посета укажува дека во сферата на независната и неинституционализирана уметност и културната сцена во Љубљана е воведна вонредна состојба. Ваквата состојба делува како механизам на диференцијално вклучување и исклучување; „вклучувањето“ на граѓаните од посоченото градско подрачје се изведува преку исклучување на активистите од Социјалниот центар „Рог“ во Љубљана.

Зошто ли градоначалникот на Љубљана мораше лично да се појави да „ги реши работите“? Обликот на интервенција кој градоначалникот овде го применува е таканаречената говерменталност, која е главниот облик на раководење со сите општествени сфери во неолибералниот капитализам. Првенствено се состои - упатувам овде на Џорџо Агамбен (Giorgio Agamben) - од окончување на судир, или, подобро кажано, претставува целосно укинување на каков и да е судир. Ова е и општиот став во неолибералните општества во кои на секој судир, општествена противречност или на секое директно прашање поставено за да се разјасни дадена општествена состојба, се гледа како на пореметување на постигнатата нормалност. Говерменталноста значи да се остави, да се заборава интересот за регулирање, а потоа на крајот сепак да се интервенира. Откако ќе се исцрпи процесот на неинтервенција кој се смета за „демократија и почит“ - додека носењето одлуки се смета за отсечно, жестоко мешање од страна на властите - од политичарите, на крај, се бара да интервенираат и да донесат мир.

Оттука, посетата на градоначалникот среде ноќ имаше две стратешки цели; прво, да предизвика вонредна состојба и хаос, а потоа да го врати редот со тоа што ќе ги смири судирите кои однадвор се прикажани како судири меѓу Центарот „Рог“ и соседството.

the Ljubljana's central district where the social centre Rog is based. This arrival points to the state of exception being introduced in the sphere of independent and non-institutionalized art and cultural scene in Ljubljana. Exception functions as a mechanism of differential inclusion and exclusion; the “inclusion” of the citizens in that city district is performed via the exclusion of the activists of the social centre “Rog” in Ljubljana.

Why is it that the Mayor had to come personally and “solve things”? The form of intervention developed here by the mayor is the so-called governmentality that is the major form of governing of all the social spheres in neoliberal capitalism. It consists primarily – and I am reworking this in reference to Giorgio Agamben – in putting an end to a conflict, or, better to say, it presents a complete suspension of any conflict. This, is as well the general attitude in the neoliberal societies where every conflict, social contradiction or every direct question posed to clear a given social situation is seen as disturbance of the achieved normality. Governmentality means to leave, to abandon the interest in regulation, and then to intervene at the end of the day. After an exhausted process of non-intervention that is seen as “democracy and respect” – while taking a decision is seen as an abrupt, fierce involvement of the authorities, – the politicians are in the end asked to intervene and bring peace.

Therefore the arrival of the mayor in the middle of the night had two strategic objectives; first, to provoke a state of exception and chaos and then to bring order by settling the conflicts that are outwardly presented as conflicts between the centre “Rog” and its neighbourhood.

Сантјаго Лопез Петит (Santiago López Petit) пишува дека дискурсот на граѓанското однесување денес подразбира и бара два елемента: првиот е воена состојба, неолиберален капиталистички механизам кој создава поредок заснован врз војна, а вториот е постмодерен фашизам. Граѓанското однесување денес, тврди Петит, е лицемерен начин на утврдување на интервенцијата од страна на најбројното население во општествената и политичката сфера, додека современиот неолиберален глобален капитализам се обидува да ги деполитизира таквите интервенции со тоа што ќе ги претвори „граѓаните што уринираат на улица“ и „демонстрантите кои се обидуваат да ги подобрат општествените услови“ во рамноправна група граѓани. Државата просто ги бележи како два вида злосторници. Петит вели дека постмодерниот фашизам ги препознава разликите со цел да ги употреби да го израмни поредокот. Во овој контекст, како што тврди Петит, одбраната на личната автономија во суштина претставува облик на контрола; слободата на избор значи дека всушност ништо не се менува.

Според Петит, денешната демократија денес практично е нов израз на воена состојба и постмодерен фашизам. Ова не се двете главни карактеристики само на постјугословенската состојба, туку и на Европската Унија. Меѓутоа, секоја демократија, како што тврди Петит, применува специфичен израз на овие две карактеристики. Денес, државата во неолибералниот глобален капитализам спроведува и изразува силна политика на говерменталност и преку процеси на деговерментализација кои се одвиваат со целосната приватизација на она што во минатото се сметаше за јавна сфера. Таква беше замислата за европската социјална држава, присутна и во југословенски контекст во времето на социјализмот.

Santiago López Petit writes that the discourse on civic behaviour implies and requires today two elements: the first is a war state, which is a neoliberal capitalist mechanism that produces order based on war, and the second is postmodern fascism. Civic behaviour, argues Petit, is a spurious way of determining today the intervention by the largest population in the social and political sphere, while contemporary neoliberal global capitalism tries to depoliticize such interventions by transforming the “citizens that urinate on the street” and the “protesters that try to improve social conditions,” in to an equal group of citizens. The state qualifies them as just two types of criminals. Petit says that postmodern fascism acknowledges differences so that they can be used to unify order. In this context, as argued by Petit, the defence of personal autonomy is actually a form of control; freedom of choice means that nothing really changes.

According to Petit, democracy today is practically the re-articulation of the war state and postmodern fascism. These are not only the two major features of the post Yugoslav condition, but also of the European Union. However, each democracy, as argued by Petit, implements a specific articulation of these two features. Today the state in neoliberal global capitalism is realizing and articulating a strong policy of governmentality also through processes of de-governmentality that are going on with the total privatization of what was seen as the public sphere in the past. It was the idea of the European social state, which was also present in the Yugoslav context in the time of Socialism. In order to cover this complete privatization and the role of the

За да ја опфати ваквата целосна приватизација и улогата на државата во неолибералниот глобален капитализам која е само посредник на капиталот и мултинационалните интереси, кој ја процесира некрополитика (минимумот под минимум), насекаде низ територијата на ЕУ одново се применува цело множество идеолошки практики. Една таква практика е идеологијата Крв и почва (Blud und Boden), која подразбира дека државата и нејзините механизми, во зависност од дадената национална држава и преку посебните услови и идеолошки јазици кои одат со неа, задираат во националната гордост од 19 век и гордоста на Словенците, Македонците, Хрватите, Србите, како и на Французите и на Германците, итн.

Важно е да се каже дека сето она што се одвива денес во центарот на Љубљана се заснова на јасен стратешки план, односно, на целосна приватизација преку гентрификација на центарот на градот. Планот предвидува, како што прикажа и господин Јанковиќ, проект за преобразба на центарот на градот во „мал Менхетн“, што би значело претворање на центарот во силно управна и луксузна област, која мора да се ослободи од културните работници и дејците коишто создаваат уметност како општествена врска со политиката на еманципација како своја рамка. Ова веројатно ќе има и подалекусежни последици; „тивките“ жители кои не се доволно богати, релативно брзо ќе бидат истиснати од областа.

Гентрификацијата која веќе е на сила во сите високоразвиени земји и градови во Европа ги преобразува градските подрачја во престижни управни деловни зони со високи кирии, скапи услуги и пакосно пречекорување на правата за пристап во станбените згради од страна на локалните граѓани (во име на „безбедноста“ и превенција на „криминалот“).

state in neoliberal global capitalism that is just the agency of capital and multinational interests, processing necropolitics (the minimum under the minimum), a whole set of ideological practices are re-implemented across the whole territory of the EU. One such practice is the Blut and Boden (Blood and Soil) ideology, that means that the state and its apparatuses, depending of the respective nation state and through specific conditions and ideological languages appertaining to it, knock on the 19th century national pride and rights of Slovenes, Macedonians, Croats, Serbs and as well French and Germans, etc.

It is important to say that all that is going on in the centre of Ljubljana today is based on a clear strategic plan and this is the total privatization through the gentrification of the city centre. The plan envisages, as it was also presented by Mr. Janković, a project of changing the city centre into a “little Manhattan” that means changing of the city centre in a highly managerial and luxurious district that needs to get rid of cultural workers and artists who have been producing art as a social relation with emancipative politics as its framework. This is likely to have further reaching consequences; that those “quiet” residents who are not sufficiently wealthy will sooner, rather than later, be pushed out of the area.

Gentrification that has been already introduced in all highly developed countries and cities of Europe transforms the city districts in prestigious managerial business zones with high rents, high service prices and mischievous encroachment upon the rights of access of their residential buildings by the local city residents (in the name of “safety” and in order of preventing “crime”).

Со други зборови, ова значи претворање на градот во „хиgienски чисти и умртвени населби“.

Ваквата нова визија за градот е визија на еден технократски и свиреп неолиберален глобален капитализам, којшто подразбира приватизација на кој било национален имот или јавен простор за потребите на капиталистичката и управна елита во градот и државата, додека центарот на градот се крои по терк на некој европски град (Копенхаген, Лондон, Берлин, Виена, итн.).

Ваквата претензија на целосна приватизација на градот - од која се исклучени месните жители и градителите на независниот културен живот во центарот на Љубљана - се врзува и со други мерки на Република Словенија, или поточно на словенечката влада, која го воведува железниот закон на капиталот, приватизацијата, пречекорувањето и ограничувањето на правата во секое поле. Во уметноста и културата ова е пропишано со Националната програма за култура за периодот 2008-2011.⁴ Во општествените и политички области се спроведува со помош на јасните некрополитички мерки од страна на словенечката држава против нејзините избришани жители. Избришаните жители на Словенија се група од 18.305 граѓани (речиси 1% од словенечкото население), по потекло од некоја од другите републики на поранешна Југославија (Хрватска, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора и Македонија), чии лични податоци, на 27. февруари 1992 година, беа незаконски префрлени од регистарот на луѓе со трајно државјанство во регистарот на луѓе без законски статус во Словенија. Причината за бришење беше што тие не конкурирале за државјанство во рокот од шест месеци, пропишан од страна на Одредбата за државјанство на Република Словенија од 1991 година.

In other words, this means changing the city into “hygienically clean and dead neighbourhoods.”

This new vision of the city is the vision of a technocratic and brutal neoliberal global capitalism that involves privatization of any national asset and any public space for the needs of capital and the managerial elite in the city and the state, while transforming the city centre into a made-to-measure European city (Copenhagen, London, Berlin, Vienna, etc.).

These claims for full privatization of the city – from which the local residents and co-creators of cultural independent life in Ljubljana city centre are excluded – can be linked to other measures of the Republic of Slovenia, or rather the Slovenian government that is introducing the iron law of capital, privatization, encroachment, and limitation of rights in every area. In art and culture this is legislated through the National Programme for Culture for the period 2008-2011.⁴ In social and political areas, this is reinforced through the clear necropolitical measures by the Slovenian state against its erased residents. Erased residents of Slovenia are a group of 18,305 (almost 1 % of the Slovenian population), originating from one of the other republics of the former Yugoslavia (Croatia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro and Macedonia), whose *personal data were, on 27 February 1992, unlawfully transferred* from a register of people with permanent residence to a register of people with no legal status in Slovenia. The reason for erasure was the fact that they did not apply for Slovenian citizenship within the six-month deadline set by the 1991 Citizenship of the Republic of Slovenia Act.

Документите на избришаните, претежно работници од поранешните југословенски републики, им беа одземени врз основа на административниот пропис за луѓе надвор од законот, донесен од владејачката елита во Словенија во 1992 година.⁵ Третото ниво е „одмаздничката политика“ вметната во новиот Казнен законик на Словенија (2008).⁶

Значи, вонредната состојба која се воведува во Социјалниот центар „Rog“ не е ограничена само на културата и уметноста и не засега само грст „маргинализирани граѓани на Словенија“ - во што сакаат да нè убедат масмедиумите - туку ќе ги снајде сите, дури и „најпогодните жители на најпогодната подрачна заедница“. Крајната цел е не само да се затвори Социјалниот центар „Rog“, туку и цела „Метелкова“. Ова ќе се оствари и со помош на еден неправеден систем на распределба на паричните средства од страна на градот и државата. Со ваквиот систем, градот и државата спроведуваат доследна политика на осиромашување, попречување и на крај укинување на независната културна, уметничка и општествена сцена во Љубљана, а и во цела Словенија.

Последиците ќе бидат поразителни не само за независната сцена, туку и генерално за општествената и граѓанската, кои се претвораат во високофункционални деловни претпријатија на неолибералниот капитализам. Ваквата преобразба е потпомогната со постојаното спуштање на условите за живот под минималната граница, што ја претвора моменталната биополитика во јасна мерка на некрополитика.

Во „Некрополитика“ (2003), Ашил Мбембе (Achille Mbembe) расправа дека логиката на организирање на

The papers of the erased people, mostly workers from the former Yugoslav Republics, were confiscated on the basis of an outlaw administrative paper written by those in power in Slovenia in 1992.⁵ The third level is the “revengeful politics” that is incorporated within the new Penal Code of Slovenia (2008).⁶

Therefore the state of exception that is being introduced in the social centre “Rog” is not limited to culture and art alone, and it concerns not only a handful of “marginalized citizens of Slovenia” – as mass media want to convince us – rather, it will befall everyone, even the “most suitable citizens of the most suitable district community.” The final aim is not only to close the Social centre “Rog,” but “Metelkova city” as well. This is going to happen as well through an unjust system of allocating financial resources by the city and the state. With this system the city and the state execute consistent politics of pauperization, hindering and finally abolishing the independent cultural, art and social scene in Ljubljana and Slovenia at large.

The consequences will be catastrophic not only for the independent scene, but also for the social and civic in general that are undergoing a transformation into highly functional business enterprises of neoliberal capitalism. This transformation is supported by continuous reduction of life conditions under the limit of a minimum that transforms the present biopolitics into a clear measure of necropolitics.

In “Necropolitics,” (2003) Achille Mbembe discusses that the logic that organizes the contemporary neoliberal

современото неолиберално глобал-капиталистичко општествено тело (и поранешните и идните колонии) не е максимум од животот, туку минимум за живеачка, а некогаш ниту ова. Мбембе тврди дека поимот биополитика можеби треба да се замени со некрополитика, која се состои од вонредна состојба како геополитичка демаркација на зоните и од донеодамнешната мобилизација на воената машина.

Меѓутоа, сегашната состојба на систематско уништување на љубљанската независна сцена е производ на една долга историја. Она што денес се случува беше предвидено пред точно една деценија кога, врз основа на анализата од независната група стручњаци во Љубљана (1997), претскажав радикализација на санкциите, попречување и ограничување на независната уметничка и културна сцена во Љубљана. Радикализација која ќе повлече систематско уништување на независната продукција и социјалните центри, каков што е случајот денес. Овие процеси може да се опишат како процеси на евакуација и создавање амнезија на неколку нивоа, од условите за создавање до историјата на независната сцена.

Како се спроведуваат? Овие процеси се потпомогнати, организирани и спроведувани од страна на бирократско-административните механизми на градот, државата и нивните тела, од Министерството за култура на Словенија до државните репресивни механизми. Претставуваат облици на постојана канибализација на условите за продукција и на општествените и естетските обележја на независната култура и уметност.

global capitalist social body (and its former and future colonies) is not the maximum of life, but the minimum for living and sometimes not even this. Mbembe argues that the concept of biopolitics might be better replaced with necropolitics. It consists of the state of exception as the geopolitical demarcation of zones and of the more recent mobilisation of the war machine.

However, the current situation of systematic destruction of Ljubljana's independent scene is the result of a long history. What is going on today was predicted exactly a decade ago when, based on the analysis of the independent group of experts in Ljubljana (1997), I foretold a radicalization of sanctioning, hindering and limiting of the independent artistic and cultural scene in Ljubljana. A radicalization that would bring about the systematic destruction of independent production and social centres, which is exactly the case today. These processes can be described as processes of evacuation and production of amnesia on several levels from conditions of production to history of the independent scene.

In which way they are carried out? These processes are supported, organized, and implemented by bureaucratic-administrative apparatuses of the city, the state and their respective bodies, from the Ministry of Culture of Slovenia to the state repressive apparatuses. They present forms of continuous cannibalization of conditions of production and of the social and aesthetical features of independent culture and art.

Три нивоа систематски дејствуваат заедно:

1. Бироградско-административниот механизам кој ја поддржува националната културна политика, законските прописи и политиката на финансирање на уметноста и културата;
2. Националните културни институции, кои се официјалните институции на културата и уметноста што живеат во премолчан консензус со истиов бироградско-административен механизам и целосно соработуваат во процесите на евакуација, преземање и канибализација, кои одвреме-навреме се вртат против нив (случајот со Галеријата „Модерна“, Музејот на модерна уметност во Љубљана, итн);
3. Дискурзивно-теориски-критичките и дејностите на масмедииумите, како што се пишувањето, кураторската дејност, медиумските презентации.

Еден од најскриените процеси на евакуирање со цел да се укине и да се загради независната уметничка и културна платформа и нејзините простори се спроведува од страна на официјалните градски и државни културни институции. Ова е најнепотребниот начин за одржување на моменталниот *status quo*. Наместо да прифатат каков било облик на реорганизација или делумна прераспределба на паричните средства од државата и градот, овие институции водат политика на преземање на разни независни проекти. Ни се случува институционален вампирлак-карактерна црта на сегашните официјални институции. Озаконет вампирлак кој им дозволува на официјалните институции да го преземат обликот на проектите од независната сцена без притоа да жртвуваат каква било институционална привилегија или без и да се осврнат на општествените

We have three levels of systematic functioning together:

1. The bureaucratic-administrative apparatus that backs up the national cultural politics, its legislative regulation, and its policy for financing art and culture.
2. The national cultural institutions, which are official institutions of art and culture that live in a tacit consensus with this bureaucratic-administrative apparatus and fully collaborating in processes of evacuation, expropriation and cannibalization, which are from time to time turned against them (the case of “Moderna” Gallery /Museum of Modern Art in Ljubljana etc).
3. The discursive-theoretical-critical and mass media operations that include writing, curatorial praxis, media presentations.

One of the most hidden processes of performing evacuation with the outcome of termination and foreclosure of the independent art and cultural platform and its spaces is performed by the city and state officially supported cultural institutions. This is the most redundant way of maintaining the current *status quo*. Instead of accepting any form of reorganization and partial reallocation of financial resources and funds given by the state and the city, these institutions carry out a politic of re-appropriation of different independent projects. What we get is institutional vampirism – that is a feature characteristic of official institutions in the present time. It is a legalised vampirism that allows official institutions to appropriate the form of the projects from the independent scene without sacrificing any institutional prerogative and without really reflecting upon social relations, political emancipative demands

односи, барањата за политичка еманципација итн., кои ги разработува независната сцена. Таквиот вампирлак го применуваат и државата и градските власти; ги преземаат јазикот и моделите, кои се однапред испразнети од какво и да е значење. Канибализацијата или преземањето на независните проекти од страна на официјалните институции не содржи елемент кој би упатувал на нивната општествена, политичка или концептуална заднина. Сево ова е во врска со процесот на деконтекстуализација или со политиката на создавање празно место во историјата. Така, сведоци сме на создавање на историја во која алтернативната и независната дејност, кои беа/се од огромно значење, сосема се бришат/празнат, претставите се популаризираат и романтизираат, а поединечните проекти се претставени *ab ovo*. Десничарското политичко крило пишува историја која го велича словенечкиот национален културен простор, од кој се исклучува меѓународниот контекст или сè што претставува закана за националниот мит, додека централната популистичка левица ги полага сите надежи во јапиевската елита и културните раководители. Ниту левицата ниту десницата не покажуваат интерес за независната културна продукција, која преку остварувањето на своите проекти се стреми да го кодира просторот и неговите односи и да заземе свое место во политичката, општествената, естетската и теориската сфера.

Покрај ваквиот институционален вампирлак, најефикасниот метод е контролата врз распределбата на средствата. Со помош на контрола врз распределбата на средствата се спроведува жестока цензура. Со други зборови, ваквите независни центри може да опстанат само поради егзистенцијално штедење и внатрешно управување со финансиските

and etc., which are being developed by the independent scene. Such vampirism is also implemented by the state and city municipality; they appropriate the language and models, which are beforehand emptied of any meaning. The cannibalization or the taking over of independent projects by official institutions has no element pointing to the social, political, or conceptual stance behind them. All this is connected with the process of decontextualisation or with politics of producing an empty space in history. Thus, we are witness to a construction of history, where alternative and independent praxis that were/are of great importance are completely erased/evacuated, presentations are popularized and romanticised, and individual projects are presented *ab ovo*. The right political pool writes history that glorifies Slovenian national cultural space, from which the international context or all that represents a threat for the national myth is excluded, while the centre populist left bets everything on the yuppie elite and cultural managers. Neither the left nor the right shows any propensity for the independent cultural production that through realization of its projects strives to code the space and its relations, and to occupy its place among the political, social, aesthetic and theoretical sphere.

Besides this institutional vampirism, the most efficient method is the control of distribution of funds. Through control of funds distribution, a fierce censorship is carried out. In other words, these independent centres can survive only because of an existential economization and inner capitalization of financial resources that arise from different projects. These borders are shrinking

средства кои се остваруваат од различни проекти. Овие граници секоја година се сè потесни. За разлика од независните продукциски центри, националните културни институции се финансираат не само за да ја остварат својата програма, туку и намерно добиваат дополнителни средства за да се одржат како такви, како институции *per se*.

Сево ова води кон подлабока хиерархизација на институциите и создавање целосна општествена неподвижност која не остава простор за промена.

Затоа, независната сцена ниту некогаш била заведена, ниту пак официјално озаконета во која било национална културна програма или решение. Со оглед на тоа дека независната културна сцена е исклучена од какво и да е решение од националната програма за култура, се смета за неименувана *terra incognita* - на која ѝ се доделува точно одреден залак парична поддршка. Процедуралното сценарио е секојпат исто и се развива на следниов начин: на ниво на држава или на град се формира фантомско мрежно тело од стручњаци кои, со поддршка од државата, имаат овластување да носат одлуки за програмите! По таквиот процедурален „театар“, последниот потег секојпат е на „државата“ или одговорниот за културниот сектор на ниво на град. Поради намалениот буџет за независната сцена и потпирањето на „стручни“ мислења, силно се кратат финансиските средства. Освен тоа, и законодавните и извршните механизми соодветно се прилагодуваат. Се чини дека не постои културна политика која влијае врз укинувањето на паричните средства за независната уметничка и културна сцена, туку сè се препушта прво на чиста „стручност“, а потоа на чиста „економска потреба“, додека законската рамка за таквите процедури ја дава Националната програма

yearly. Unlike independent production centres, national cultural institutions are financed not only to be able to realize their programme, but they are given additional financial resources intentionally in order that they are maintained as such, as institutions *per se*.

All this leads to further hierarchization of institutions and creation of total social immobility, which eliminates any possibility of change.

Subsequently the independent scene has never been registered neither officially codified in any national cultural programme or Resolution. Considering that the independent cultural scene is excluded from any resolution of the national programme for culture, it is seen as an unnamed *terra incognita* – to which a precise portion of financial support is allocated. The procedural scenario is always the same, and it unfolds as follows: at state and city levels a phantom network body that consists of experts is being formed who have, supported by the state, the authority to decide about the programmes! After such procedural “theatre,” the last move is always up to the “state” or the person who is responsible for the cultural sector at the city level. Due to reduced budget for the independent scene and relaying on “professional” opinions a process of harsh financial cut is at work. In addition, the legislation and executive acts are being adjusted accordingly. It seems that there is no cultural policy that influences the breakdown of financial resources for the independent art and cultural scene, rather it is all left to the sheer “expertise” in the first stage and to the sheer “economic necessity” in the second stage, while the legal framework for such procedures is given by the National Programme for Culture. Therefore, the *Resolution* that was proposed by *Reartikulacija*

за култура. Оттука, *Резолуцијата* која ја понуди *Реартикулација* вклучува барања за брзо средување на тековната состојба, меѓу кои и:

- а) Да се прекине со политиката за распределба на паричните средства на државно и општинско ниво како метод на контрола и цензура. Во вакви рамки, побаравме непристрасна прераспределба на државните и општинските парични средства.
- б) Да се прекине со политиката на затворање и кражба или, пак, на целосна приватизација на јавните простори во Љубљана и насекаде низ Словенија поради остварувањето капитал и управните визии на градот и државата.
- в) Веднаш да се признаат независната културна и современата уметничка сцена како значајни чинители во областа на современата уметност и култура, со општествени и политички програми за еманципација на територијата на Република Словенија.

Освен тоа, поради постојаните притисоци врз независната сцена со процеси на упорно осиромашување на нејзината продукција, потпомогнати со систематско прескокнување на законските, човечките и општествените права, се понуди еден концептуален и политички предлог - жалба до Уставниот суд на Република Словенија и до надлежните европски судови. Замислата е да се тужи Словенија поради систематското напуштање, гетоизација и лишување на целиот сектор на културниот и општествениот живот во Словенија познат како независна уметничка и општествена сцена.

includes requirements for the prompt settlement of the current situation, among others:

- a) To stop the politics of allocation of financial resources at the state and municipal level being used as methods of control and censorship. Within this framework, we requested an impartial reallocation of state and municipal financial resources.
- b) To stop the politics of closing and stealing, or, of total privatization of public spaces in the city of Ljubljana and elsewhere in Slovenia for purposes of capital and its managerial visions of the city and the state.
- c) To promptly recognize the independent cultural and contemporary art scene as one of the important subjects in the area of contemporary art and culture, with emancipative social and political programs in the territory of the Republic of Slovenia.

Furthermore, due to a constant repression in relation to the independent scene with processes of constant pauperization of such production supported by systematic encroachment of legal, human and social rights, a conceptual and political proposal was put forward – to appeal to the Constitutional Court of the Republic of Slovenia and competent European Courts. The idea is to sue Slovenia due to its systematic abandoning, ghettoization, and deprivation of the whole sector of cultural and social life in Slovenia that is known as the independent art and social scene.

II. Сташ Клајндienst: Преземени дискурси и аполитичното во современата словенечка уметност

Да продолжиме со следниов пример. На 10-ти декември 2007 година, Словенија, заедно со други западни земји-истомисленички, поборнички за мир и човечко достоинство, го прослави Денот на човековите права. За таа цел, словенечката влада организираше отмена прослава со сите неопходни состојки, од високо естетска културна програма до инспиративни говори од страна на високи државни функционери, меѓу кои и премиерот. Културната програма ја осмисли најпознатиот современ словенечки писател и симпатизер на десничарската влада Драго Јанчар, а се состоеше од сведоштва на политички затвореници од 1945 година наваму. Во секој случај, прославата претставуваше типична естетизација, митизација и величање на злоупотребите кои обележаа еден мрачен период во историјата на словенечката нација, со едноставна порака дека такви работи веќе не смее да се случат.

Зошто тогаш би имало смисла да се пишува за една бедна државна прослава на која само бадијала се потрошија парите на даночните обврзници? Настрана силно естетскиот и речиси контемплативен облик на програмата, каде професионални актери ги рецитираа сведоштвата во еден минималистички, слабо осветлен амбиент, ме заинтересира како ваква една прослава може, во одредена смисла, да ја одрази идеологијата на една пубертетска неолиберална капиталистичка земја во комбинација со нејзиното богато социјалистичко минато во поглед на прекршување на човековите права и како ваквата идеологија го прекројува словенечкиот национален идентитет по мерка на неолибералните стандарди на Европската Унија. Програмата на прославата беше

II. Staš Kleindienst: Appropriated Discourses and the Apolitical in Contemporary Slovenian Art

Let's continue with the following example. On December 10, 2007, Slovenia, along with other like-minded, peace and human dignity loving western countries, celebrated the Day of Human Rights. In doing so, the Slovenian government arranged a fancy celebration with all the necessary ingredients, from a highly aesthetic cultural programme to inspiring speeches delivered by high officials of the state, including the prime minister. The cultural programme was conceived by the most celebrated contemporary Slovenian writer and right wing government sympathizer Drago Jančar, and consisted of testimonies by political prisoners from 1945 on. Anyway, the celebration was a typical aesthetisation, mythisation and glorification of violations that marked a dark period in the history of the Slovenian nation, with a simple message that things like that should never happen again.

So why does it make any sense to write about a mediocre state celebration that only consumed some taxpayers money? Putting aside the highly aesthetic and almost contemplative form of the programme, where professional actors cited the testimonies in very minimalist, low light ambient, what interested me was, how a celebration like this can, in a certain sense, reflect the ideology of an adolescent neoliberal capitalistic state combined with its fruitful socialist history concerning violations of human rights, and how this ideology is transforming the Slovenian national identity accordingly to neoliberal standards of the European Union. The programme of the celebration was constructed in order to create a bipolar perspective on past and present, on then and now, through the optic of Slovenian independence as

замислена да понуди еден двоен поглед врз минатото и сегашноста, врз тогаш и сега, низ призмата на словенечката независност, како пресвртницата која му донесе слобода на словенечкиот народ наспроти тоталитарниот социјалистички режим на поранешна Југославија. Официјалните говори само ја надополнија ваквата атмосфера.

Важно е, сметам, токму конструирањето на колективното сеќавање (систематски и долготраен процес, во кој оваа прослава има само малечок удел) засновано на двојниот поглед врз тогаш и сега; поглед кој создава темели за преобразба на населението во еден аполитичен ентитет, способен единствено да го прифати неолибералниот потрошувачки начин на живот. Според Дејвид Харви (David Harvey), потребата да се спасат социјалистичките и комунистички земји од комунистичката страна на железната завеса може да се протолкува како процес сличен на деколонизацијата; обата ги осмислуваат, создаваат и ги диктираат Соединетите Американски Држави за да создадат основа да се прошири неолибералниот капитализам и да ги реколонизира овие земји; неопходно е да се спроведат законите за приватизација и слободна трговија. Харви тврди дека најочигледната последица од воведувањето неолиберална економија во одредена земја е засилениот национализам, а во Словенија забележуваме дека национализмот се остварува преку фашистички и дискриминаторски процеси потпомогнати од една необична смеса на неолиберален индивидуализам, слеп фашистички менталитет и постсоцијалистички комплекс, кои водат кон насилно однесување, а истовремено и кон едно целосно аполитично население.

Затоа, истава прослава на Денот на човековите права не може да се одвои од проблемот со 18.305 избришани луѓе во Словенија, кои во 1992 година беа

the cornerstone that introduced freedom to Slovenian people as opposed to totalitarian socialist order of ex-Yugoslavia. The official speeches only added to this atmosphere.

What is important here, I think, is precisely the construction of collective memory (a systematic and long lasting process, in which this celebration plays only a small part), that is based on bipolar perspective of then and now; a perspective that creates ground for transforming the population into an apolitical entity, incapable of anything else but to agree with a neoliberal consumerist way of life. According to David Harvey, the need to save socialist and communist countries from the communist side of the iron curtain can be seen as a process parallel to de-colonization, both are constructed, produced and dictated by the United States in order to make ground for neoliberal capitalism to spread and re-colonize these countries; to reinforce the laws of privatization and free trade is a must. Harvey argues that the most obvious consequence of introducing the neoliberal economy to a certain country is the rise of nationalism, and we can notice that in Slovenia that nationalism has materialized through fascist and discriminatory processes, that are being enabled by a strange mixture of neoliberal individualism, clerical-fascist mentality and post-socialist complex that leads to aggressive behavior and at the same time a totally apolitical population.

Therefore, it is impossible to see this particular celebration of the Human Rights Day aside of the problem of the 18,305 erased people of Slovenia who were, in

лишени од своите документи и од државјанството. Речиси е парадоксално што проблемот (и целиот процес од бришењето досега, кога проблемот со избришаните ни оддалеку не е решен) може директно да се поврзе со процесите и убиствата од периодот по Втората светска војна (обично обележани како револуционерно насилство) кои се случиле во Словенија од 1945 година наваму (настани така силно осудени од страна на сегашната влада). Интересно е што истата влада која ги осудува убиствата по 1945 година во суштина го попречува враќањето на избришаните со наметнување поединечни правни постапки, така што правата и државјанствата можат да си ги вратат само за оние кои ја „поддржале“ словенечката независност, а другите да останат без егзистенција.

Повторно во врска со гореспоменатата прослава и целиот дискурс на човековите права, сметам дека таа може да се протолкува токму како пример како еден дискурс може да се примени како политичко средство за да создаде рамка преку која одреден систем на власт ќе ја шири својата идеологија. Рамката е поставена така да овозможи политичката положба да се претвори во аполитична со прикажување на процесите на прекршување, злоупотреба и експлоатација стриктно како прашања од минатото. Во оваа смисла, дискурсот на човекови права се претвора во естетски производ и се користи само како средство за разонода на безгрижното население (што, на некој начин, е многу честа примена на овој дискурс).

Тогаш зошто примеров е толку битен за анализата на моменталната ситуација со современата уметност во Словенија? Токму преку процесите на преземање словенечката историја на уметноста (а и културниот идентитет) успеа да се подигне во

1992 deprived of their documents and citizenship. It is almost paradoxical that the problem (and the whole process from the erasure until now, when the problem of the erased people is far from solved) could be put in direct relation to post World War II processes and killings (usually labelled as revolutionary violence) that took place in Slovenia from 1945 on (the events that are so highly condemned by the present government). What is interesting here is that the same government that condemns the post 1945 killings, is in fact blocking the retribution of the erased people by forcing individual legal proceedings so that only people who “supported” Slovenian independence would re-gain their citizenships and rights and the others will be left without existence.

Also concerning the above-mentioned celebration and the whole human rights discourse, I think that it can be seen exactly as an example of how a discourse can be appropriated in order to be used as a political tool to arrange a framework through which a certain system of power can reproduce its own ideology. The framework is set in a way that enables the political to be turned into an apolitical position by depicting processes of violation, abuse and exploitation as issues only of the past. In this sense the discourse about human rights is turned into an aesthetic commodity and is used only as a tool to entertain careless population (which is, in a way, a very common function for this particular discourse).

So why is this example so important for the analysis of the current situation of contemporary art in Slovenia? It is exactly through processes of appropriation that Slovenian history of art (and also cultural identity) was able to build itself into what official art in Slovenia

она што денес претставува официјална уметност во Словенија, смеса од аполитични дискурси и разонода за елитата потпрена на модернистичката западноевропска традиција, и делува само како уште еден достапен производ во неолибералните општества. Ако повнимателно разгледаме како беше изграден идентитетот на словенечката уметност во 20 век, би посочил три значајни движења (конструктивистичката авангарда,⁷ концептуалната група ОХО⁸ и љубљанското алтернативно (андерграунд) движење од осумдесеттите⁹) кои некако ги пореметија мирот и стабилноста на словенечката модернистичка еклектичност и соодветно му беа потчинети (преку исклучување, преземање и грабање) на владејачкиот систем кој го создадоа словенечката историја на уметноста и политичките механизми.

Во случајот со конструктивистичката авангарда, речиси целосно „машката“ историја на уметност нејзе свесно ја исклучи од какво било толкување кое би ѝ обезбедило место меѓу побитните движења од периодот. Во случајот со концептуалната група ОХО, преземањето на нивниот дискурс од една страна се гледа од тоа како нивното исклучување од уметничката сцена (буквално беа присилени да престанат да создаваат уметност) беше претставено како самостоен обид да го напуштат уметничкиот свет и да исчезнат во „животот“, додека, пак, нивната уметничка продукција беше конкретизирана во еден настан што се случил во рамките на автономниот простор на словенечката модернистичка традиција. Ако во случаите со конструктивистичката авангарда и групата ОХО зборуваме за исклучување и преземање (со политички примеси), алтернативното движење кое отпочна во Љубљана во осумдесеттите придвижи поширок политички ангажман на власта. Бидејќи дискурсите му беа повеќе политички од уметнички (барем според тогашните машки историчари на

represents now, a mixture of apolitical discourses and entertainment for the elite that sit on the modernist western European tradition and functions only as another commodity at hand in neoliberal societies. If we take a closer look at how the identity of Slovenian art was produced in 20th century, we could point out three important movements (the constructivist avant-garde,⁷ conceptual group OHO,⁸ and the Ljubljana underground movement of the 1980s⁹) that in a way invaded the peace and tranquillity of Slovenian modernist eclecticism, and were accordingly subjugated (through exclusion, appropriation and kidnapping) to the system of power produced by Slovenian art history and also by the political apparatus.

In the case of constructivist avant-garde, the almost only “male” art-history made sure that it was excluded from any kind of interpretation that would enable it to stand as one of more important movements of that time. In the case of conceptual group OHO, the appropriation of their discourse can be seen on one hand by depicting their exclusion from art scene (they were actually forced to stop producing art) as a self-motivated attempt to leave art world and disappear into “life,” while on the other hand their art production was particularized into an event that happened inside the autonomous space of Slovenian modernist tradition. If we talk about exclusion and appropriation (with political addition) in the cases of constructivist avant-garde and the group OHO, the underground movement that started in Ljubljana in the 1980s mobilized a broader political engagement from the authorities. With its discourses being more political than artistic (at least from the perspective of the art history men of that time), the reaction of the authorities needed a new way to appropriate the movement. Marina Gržinić links this process to the theoretical notion of

уметноста), беше потребна поинаква реакција од страна на властите за движењето да се укине. Марина Гржиниќ процесот го врзува со теорискиот поим „грабната креативност“, кој го воведува Суели Ролник (Suely Rolnik); грабнатата креативност опишува како капитализмот може да ги преземе креативните процеси со тоа што ќе ги одвои, преку отуѓување, од силата на отпор само за да ги стави во служба на натрупување на вишокот вредност. Токму преку процесот на грабнување владејачкиот систем може да создаде форма од даден контекст и да го лиши дискурсот од секаква политичка и ослободителна вредност. Во деведесеттите, ваквите процеси се применуваа за да се преземе контролата врз продукцијата на независната уметност и култура во Словенија.

Непроменето од раните деведесетти до денес е и тоа што словенечкото Министерство за култура цврсто стои на својот монополистичка став кога станува збор за распределба на средства за областите од уметноста и културата. Ваквиот монополистички однос овозможува со продукцијата да управуваат во согласност со идеолошките стандарди кои ги одредуваат оние на власт. Националната програма за култура 2008-2011 (едногласно прифатена во словенечкиот парламент во 2008 година) јасно ја одразува ваквата идеологија. На пример, ветувањето дека ќе се изгради нов музеј за современа уметност може единствено да се протолкува како изговор да се истера современата продукција од љубљанскиот Музеј на модерна уметност (а со неговата тековна обнова ќе се воведува не само нова и подобрена архитектура туку и ново раководство!). Околу новиот музеј ветен во Националната програма за култура 2008-2011, интересно е што се промовира простор за сите облици креативност, но истовремено се предлага строгата селективна процедура да биде под надзор на

kidnapped creativity, theorized by Suely Rolnik; the kidnapped creativity describes how capitalism can appropriate creative processes by separating them, through alienation, from the force of resistance, only to put it at the service of an accumulation of surplus value. It is exactly through the process of kidnapping that the system of power can create a form out of context and thus deprive its discourse of its political and liberatory value. The 1990s saw this kind of processes being adapted in order to take control over independent art and culture production in Slovenia.

What remains constant from the early 1990s until now is also the fact that Slovenian Ministry of Culture is firmly holding its monopolistic position when it comes to distribution of funds for production in the field of art and culture. This monopolistic attitude enables them to control production accordingly to ideological standards produced by those on power. The National Programme for Culture 2008-2011 (unanimously accepted by the Slovenian parliament in 2008) displays this ideology transparently visibly. For example, the promise to build a new museum for contemporary art can be seen as nothing else but as an excuse to evacuate contemporary production from Ljubljana's Museum of Modern Art (the current renovation of which should not only bring new and improved architecture but also new leadership!). What is also interesting concerning the new promised museum in the National Programme for Culture 2008-2011 is the fact that it promotes a space for all forms of creativity but at the same time proposes a strict selective procedure to be supervised by the administrative board, consisting of respected individuals from the fields of the

управниот одбор, во состав од реномирани поединци од областите на веќе споменатите историја и критика на уметноста кои се на власт. Освен тоа, овие луѓе претежно ја застапуваат идеологијата задолжена за постојана деполитизација на словенечката уметност и култура, за изградба на автономен простор за еклектичниот модернизам и за исклучување и преземање на дејностите со еманципаторски стремежи.

Додека голем дел од независните организации сè уште се заложници на својата зависност од државните средства (само мал дел од организациите се навистина независни), на повеќето од независната, позната како неинституционална уметничка продукција просто ѝ е избришан и одземен уделот од националните средства наменети за уметноста и културата. Новите визии на урбанистичките планови во Љубљана не оставаат место за простори кои навистина би ѝ овозможиле на независната култура да дејствува. Суровата неолиберална капиталистичка логика, присутна во словенечката уметност, се лишила од каква било потреба да постои паралелно со кој било друг облик на креативност и продукција, бидејќи ги презема сите алтернативи и ги заменува нивните дискурси со аполитичка содржина. Токму процесот на деполитизирање (покрај создавањето вишок вредност) ги поврзува уметноста и културата со сите други сегменти од неолибералното капиталистичко општество.

Концепцијата за политичкото во современата словенечка уметност сега е сведена на повторување на политички гестови од минатото и на синоптички изложби на политички теми, каде лажни политички уметнички дејности се вметнати во автономниот уметнички простор. Така, политичкото станува само

already mentioned art-history and art-critique on power. In addition, these, men mostly represent the ideology that was responsible for constant de-politisation of Slovenian art and culture, for the construction of autonomous space of eclectic modernism and for the exclusion and appropriation of practices with emancipatory tendencies.

While a lot of independent organizations are still held hostage by being dependent on the state's funds (only a small portion of organizations is now really independent), the majority of independent known as non-institutionalized art production is simply being erased and excluded from participation in sharing national funds intended for art and culture. The new visions of city planning in Ljubljana leave no room for spaces that would enable independent culture to work properly. The raw neoliberal capitalistic logic that is at work in Slovenian art world has deprived itself from any need to coexist with any other form of creativity and production since it has consumed all alternatives and replaced their discourses with apolitical content. It is precisely the process of apolitical (apart from production of surplus value) that links art and culture to any other segment of neoliberal capitalist society.

The conception of political in Slovenian contemporary art is now narrowed to re-enactments of political gestures from the past and to synoptic exhibitions on the theme of political, where bogus political art practices are framed inside the autonomous art space. The political thus becomes only a memory of what was supposed to

сеќавање на она што божем било политичко. Според мене, време е алтернативната култура во Љубљана и Словенија да најде нови привремени облици на отпор, но не само со запоседнување простори, туку напротив, со создавање критичка уметност и теорија кои би опстанале надвор од тековниот аполитизам и неолиберализам; со еден таков потег би можеле да изградат позиции кои ќе ги поткопаат актуелните власти.

III. Себастијан Лебан: Последното капиталистичко искушение: укинување на јавното, воведување на некропроцеси и истребување

Интересно е како застапниците на неолибералната идеологија се обидуваат да нè убедат дека пазарното стопанство моментално е најдобриот можен систем кој не може да се избегне и за кој не постои алтернатива, и кому треба да му се посветиме доколку сакаме успех. Таквите изјави имаат за цел да нè убедат дека ако си на работ на опстанокот, без општествена сигурност, самиот си виновен бидејќи не знаеш да си го подобриш животот или затоа што не ризикуваш доволно. А што да ризикуваш кога немаш ништо, и како да се подобри способноста/знаењето на поединецот ако ваквите процеси веќе ја вклучиле стратегијата на контролирана приватизација на сè што уште не е приватизирано, па и на образованието? Што се крие зад таквите убедувања? Неспорно, намерата да се одржи таквиот *status quo* во кој оние на власт не само што владеат со останатите, туку ја озаконуваат таквата превласт.

Во меѓувреме, сè поголемите општествени разлики, влошувањето на условите за живот, прекршувањето на човековите права, нееднаквите можности посочуваат на едни екстремни услови кои како резултат на неолибералната експанзионистичка

be political. And, in my opinion, it is time for alternative culture in Ljubljana and in Slovenia to find new temporary forms of resistance, but not only through squatting spaces, on the contrary, with production of critical art and theory that could exist outside the mainstream apolitical and neoliberal; with such a move it could establish positions that subvert authorities that are now in power.

III. Sebastjan Leban: The last temptation of capital: abolishment of the public, introduction of necroprocesses and extermination

It is interesting how the advocates of the neoliberal ideology try to convince us that the market economy is at the moment the best possible system which cannot be avoided and has no other alternative, and to which we should be devoted in order to achieve success. Such statements try to assure us that if you are at the threshold of survival, with no social security, it is your fault since you are not capable of making your life better or because you do not take enough risks. What is one supposed to risk if they have nothing, and how to improve individual's capability/knowledge if these processes already encompass the strategy of controlled privatisation of everything that has not yet been privatised, including education? What is it that hides behinds such persuasions? No doubt it is the intention to maintain the *status quo*, where those in power not only dominate others but also procure the legitimization of such domination by law.

Meanwhile increasing social differences, aggravation of life conditions, violation of human rights, inequality of opportunity are all facts indicating extreme conditions, which as a result of neoliberal expansion logic are manifest in Slovenia at different levels; among which are

логика се присутни на повеќе нивоа во Словенија; меѓу нив се осиромашувањето на културата, медиумите, филмската продукција, ригидната распределба на државните средства на одредени поединци и групи од областа на културата, целосно осиромашување на словенечката независна сцена/продукција која веќе се губи и присилно се истребува од страна на словенечките власти. Ваквата стратегија се заснова на систематското укинување на и онака скромните парични средства и медиумскиот молк (стратегии на неизвестување, што значи дека со прикривање на горливите проблеми се упатува дека истите не постојат). Значи, во Словенија имаме многу примери, особено во областа на културата, кои јасно го отсликуваат процесот на осиромашување што го спроведува култураната политика на сегашната влада со цел да ја намали паричната поддршка на некои уметнички дејности (особено современите), фестивали, медиуми, итн, за сосема да ги истреби.

Потеклото на примерот со таквите стратегии на истребување може да се пронајде во многубројните јавни тендери спроведени преку Министерството за култура, Филмскиот фонд на Република Словенија и слично.

Накратко ќе прикажам неколку такви примери од минатата година. Имено, со јавниот тендер за промоција на словенечката култура на меѓународната сцена во 2008 година, поголемиот дел расположиви средства им беа доделени на определени избрани/привилегирани субјекти, додека повеќето останаа без потребните парични средства за прикажување на своите веќе планирани настани. Јавниот тендер за кофинансирање на медиумската програма во 2008 година воведо нов член кој определува дека издавачите на печатени медиуми не се подобни да

pauperization of culture, media, film production, a rigid distribution of state funds to certain individuals and groups in the area of culture, a complete pauperisation of the already vanishing Slovenian independent scene/production which is subject to forced extinction performed by the Slovenian authorities. This strategy is based on the systematic cutting off of the already modest financial resources, and the media silence (strategy of non-reporting, which means that by concealing pressing problems these problems are regarded as inexistent). Therefore, in Slovenia we are presented with many examples, especially in the area of culture, which lucidly illustrate the process of pauperisation undertaken by the cultural politics of the current government aimed at reducing the financial support of specific artistic practices (especially contemporary), festivals, media etc. in order to exterminate them completely.

The example of such strategies of extermination can be traced in various open calls that are being implemented through the Ministry of Culture, the Film Fund of the Republic of Slovenia and the like.

Let me briefly lay bare a few such examples that happened in the last year. Namely, the Open call for the promotion of Slovenian culture in the international arena for the year 2008, where the major part of the available funds were allocated to specific chosen/privileged subjects while the majority remained without the necessary financial resources for the presentation of their pre-arranged events. The Open call for co-financing the media programme in 2008, has introduced a new article that determines that publishers of printed media are not eligible to apply for the funds if they publish less than 12 issues per year

конкурираат за средствата ако издаваат помалку од 12 броја годишно (месечните изданија се задолжителни). Оттука, битно за нивните теориски и критички потенцијали, изданијата како *Реартикулација*, *Борец*,¹⁰ *Маска*,¹¹ бидејќи не се месечници, од самиот почеток се спречени воопшто и да конкурираат за средства. Трет таков пример е случајот со *Isola Cinema*, филмскиот фестивал одржан во Изола, гратче на словенечкото крајбрежје.¹² Во раната фаза на планирање, на фестивалот му беше одобрена ситна сума од Филмскиот фонд на Република Словенија; откако фестивалот се побуни за ситуацијата, истиот државен филмски фонд, наместо да направи нова проценка на финансиската политика, оформи нова комисија која целосно ја отфрли програмата на фестивалот!

Ваквите стратегии на истребување, укинување и уништување се составни делови на неолибералната идеологија и придружна појава на пазарното стопанство. Оттаму, не изненадува што дури и јавните простори во Словенија се подложени на процеси на гетоизација и осиромашување, чија цел не е да се подобри квалитетот, услужноста и безбедноста на овие простори, туку да се испразнат и, гледано долгорочно, да се приватизираат. За да се остварат овие процеси, владејачките структури го реорганизираат поимот *јавно*, со што му дозволуваат на неолибералниот експанзионизам да стапи на сцена и да им даде основа на прикриените стратегии на приватизација.

Кога зборуваме за *јавношо*, мора да ги земеме предвид промените од постлибералната ера на Западот, особено промените предизвикани од современите приватизациски процеси во поранешна Југославија, како и во другите источноевропски земји. На Истокот, *јавношо* означуваше нешто

(monthly issues are compulsory). Therefore, important for their theoretical and critical potentials, publications such as *Reartikulacija*, *Borec*,¹⁰ *Maska*,¹¹ being non-monthly publications, are prevented from the very start to apply for funds. The third such example is the case of *Isola Cinema*, the Film Festival carried on in *Isola/Izola*, a small city on the Slovenian coast.¹² To the festival was in its early stage of programming granted very small funds by the Film Fund of Republic of Slovenia; after the Film Festival protested about this situation this same state film fund instead of reevaluating a proper funding policy established another commission, which rejected totally the Festival program!

These strategies of extermination, abolishment, and destruction are constitutive parts of the neoliberal ideology and a side effect of a market economy. It is therefore no surprise that even public spaces in Slovenia are subjected to the processes of ghettoisation and pauperisation aimed not to ameliorate the quality, serviceability, and safety of these spaces, but to empty them, and in a long run to privatize them. In order to realize these processes, structures on power reorganize the notion of the *public*, thus allowing to neoliberal expansionism to take place and give a basis to adumbrated strategies of privatisation.

When we talk about *public* we need to bear in mind the changes that have occurred in the post-neoliberal era in the West and especially the changes that were provoked by contemporary privatization processes in the former Yugoslavia as well as in other eastern European countries. In the East the *public* designated something completely

сосема различно во споредба со Западот, бидејќи *јавно*, по социјалистичката логика, значеше заедничко добро и заедничка сопственост. Од друга страна, пак, капиталистичката логика го вметнува изразот приватната сопственост, промовирана како заедничко добро; *јавно* се користи да се означи простор кој е отворен за јавна употреба, но истовремено е приватна сопственост.

Современата извитоперена неолиберална логика во капитализмот, денес означена како „глобален/одржлив развој“ предизвика целосно исчезнување на поранешниот источноевропски поим *јавно*, или поточно, *јавно* во западните капиталистички општества се изразува со помош на *приватна сопственост*. Поимот *јавен простор* во Источна Европа подразбираше простор не само отворен за јавноста (слободен влез и употреба), туку и во сопственост на сите граѓани на определена земја. Во грубите приватизациски процеси скриени зад флоскулата универзална слобода и демократија, поголемиот дел од она што беше јавен посед во Словенија е приватизиран. Тука владее една сосема нова логика на реорганизација на *јавно* (на ниво на простор, имот, формирање мислења, итн.), но и на сите други области како образованието, здравствената заштита, културата, итн., кои денес се раководат според неолибералниот слоган *сите за еден, секој за себе*.

Убав пример е рекламата во која тројца словенечки актери, двајца мажи и една трудница (ликот на идната мајка која носи живот во утробата, живот потчинет на моќта на капиталот уште пред и да стане живот), ги промовираат предностите од земање кредит од словенечката банка „Нова КБМ“. Дека ова е еден крајно бесмислен случај, ни зборува фактот

different in comparison to the West, since *public*, according to socialists logic, meant a public good and public property. On the other hand, the capitalist logic embeds the diction of private property that is propagated as a public good; the *public* is used to designate a space, which is made available for public use, but at the same time is a private property.

The contemporary pervert neoliberal logic in capitalism that is today branded as “global/sustainable development” has provoked a total vanishing of the former Eastern European notion of *public*; or maybe it is more accurate to say that *public* is rearticulated in Western capitalist societies through *private property*. The notion of *public space* as understood by Eastern Europeans implied a space that was not just open to public (free access and usage), but also owned by all the citizens of a certain country. In the rude privatisation processes hidden behind the slogan of universal freedom and democracy, most of what was a public property in Slovenia has been privatized. What is at work here is not a totally new logic of reorganization of the *public* (at the level of space, property, opinion making etc.), but also of all other areas such as education, health care, culture etc. that are driven today by the neoliberal watchword *all for one, and each man for himself*.

A clear example of this is the advertisement in which three Slovenian actors, two men and a pregnant woman (the figure of the expectant mother who bears life in her womb, life that is subjugated to the power of capital even before it becomes bare life) promote the advantages of taking a loan at the Slovenian bank Nova KBM. That this is an absurd case to the utmost speaks the fact that to the

дека на прашањето како воопшто може да купи стан, актерката гордо одговара колку е тоа едноставно: „Зедов кредит, а исто и татко ми, мајка ми и баба ми.“ Значи капиталистичката логика промовира можност, преку посебна понуда, младите семејства или семејствата со самохран родител да купат стан и покрај превисоките цени, поради кои задолжените ќе мора цел живот да работат за да го исплатат кредитот. Уште полошо, три генерации ќе треба да го отплаќаат: бабата, мајката и таткото, а и самата идна мајка. Ликот на идната мајка промовиран на телевизија служи да побуди сигурност во нестабилните општествени услови кај значителен дел од граѓаните на првиот капиталистички свет.

Ако истата методологија ја примениме за анализа на последната маркетиншка кампања на компанијата „Сuez“ во 2007 година, ќе откриеме дека сме биле сведоци на најновата перверзија која ја овозможиле медиумите, во која отуѓувањето на имотот, потценувањето на животот и прекршувањето на човековите права се прикажани под капа на одржливоста и глобалниот развој. Слоганот на маркетиншката кампања е „Испорака на суштествените нешта во животот“. Преку овој слоган компанијата гарантира одржливо решение за енергетските, водоснабдувачките и комуналните услуги кај развиените и нациите во развој широм светот. Рекламата ја вклучува и неолибералната пропаганда за подобра иднина која на гледачите им се промовира преку флоскулата „Ќе ви се допадне иднината“. Во суштина, се покренува прашањето кому ќе му послужи таквата иднина и колку животи ќе мора да се загубат за потребите на пазарот (сопственикот). Во случајов се среќаваме со приватизација на елементарната животна потреба - водата - која би требало секому да му е достапна! За жал, не е така, бидејќи ваквата логика не влегува во

question how she could possibly take a loan, the actress answers proudly that this is very simple: “I took the loan, and also my dad, my mum and granny as well.” Therefore, the capitalist logic promotes, through a very special offer, the possibility for young families or single parent families to buy a flat in spite of extremely high prices due to which the loan takers will have to work their whole life in order to be able to return the loan. So much the worse, three generations will have to return the loan: grandmother, mother and father, and the expectant mother herself. The figure of the expectant mother mediated by means of television is used to excite certainty within the precarious social conditions of a considerable part of the citizens of the first capitalist world.

If we apply the same methodology to analyze the last advertisement campaign of Suez company in the year 2007, we will find out that we are actually witnessing the latest perversion made possible by the media where dispossession, subjugation of life and violation of human rights are presented under the brand of sustainability and global development. The slogan of the advertising campaign is “Delivering the essentials of life.” Through this slogan, the Suez company guarantees sustainable solution in energy, water and waste services to developing and developed nations worldwide. The advertisement also includes the neoliberal propaganda of a better future which is being mediated to viewers by the diction *You're going to love the future*. Actually, the question that arises is who will benefit from such a future and what will be the amount of deaths that will have to be produced for market (owner's) needs. In this case we are dealing with privatisation of an elementary necessity of life – water – that should be accessible to everyone! Unfortunately, this is not the case, since this logic is not included in the contemporary privatisation strategies aiming at privatising everything that has not

современите приватизациски стратегии, кои имаат за цел да приватизираат сè што не е веќе приватизирано. Стратегијата која ја применуваат Сuez и слични мултикорпорации за да добијат ексклузивно право на водата надвор од првиот капиталистички свет се темели на уцена. Во горенаведениот пример, ова се забележува во улогата на Светската банка и ММФ кои на земјиве им нудат кредити доколку се согласат на приватизација на нивното водостопанство.

Ваквата анализа директно нè води до принципот некроекономија и дискурсот на современиот колонијализам кој се одржува со помош на механизми на политичка, економска и културна контрола (Banerjee et al. 2006). На тој начин земјите во развој постојано се подложни на злоупотреба.

Во првиот капиталистички свет владејачката моќ се користи за контрола и уредување на нашиот живот преку биополитика, додека надвор од него приказната е сосема поинаква; приказна во која животот се контролира и уредува преку отуѓување и потчинување на животот на силата на смртта. Оттука, може да се заклучи дека првиот капиталистички свет развил две стратегии за уредување на животот кои се применуваат во определени географски области: биополитика за првиот капиталистички свет и некрополитика за остатокот од светот. Ако повлечеме паралела меѓу двете дефиниции - организација на животот и потчинување на животот на силата на смртта - сликата станува јасна: за да се овозможи живот со стил во првиот капиталистички свет, две третини од светското население умира. Владејачките нации и системи денес започнаа да ги применуваат стратегиите кои во минатото се користеле надвор од првиот капиталистички свет, а сега се воведуваат и во него. Ова значи дека првиот капиталистички свет

yet been privatised. The strategy applied by Suez and similar multinationals in order to obtain exclusive water contracts outside the first capitalist world is based on blackmailing. In the aforementioned case this is manifested in the roles of the World Bank or the IAMF, which offer these countries, loans if they agree with privatisation of their water utility.

This analysis brings us directly to the principle of necroeconomy and the discourse on contemporary colonialism, which is maintained, through mechanisms of political, economic, and cultural control (Banerjee et al. 2006). Developing countries are in such a way constantly in the position of being overexploited.

In the first capitalist world the sovereign power is used to control and regulate our life through biopolitics, whereas a totally different story is going on outside the first capitalistic world; a story where life is controlled and regulated through dispossession and subjugation of life to the power of death. Hence, it can be concluded that the first capitalist world has developed two strategies of regulating life which are applied in specific geographic areas; biopolitics for the first capitalist world, and necropolitics for the rest of the world. If we are to draw a parallel line between these two definitions – organisation of life and subjugation of life to the power of death – we get a clear picture; in order to allow for life with style in the first capitalist world, two thirds of world population is dying. The hegemonic nations and systems of power today started to apply the strategies that in the past were used outside the first capitalist world and are now being introduced within it. This means that the first capitalist world has incorporated necroeconomy, necropolitics, and necrocapitalist practices within its own borders thus

ги прифатил некоекономијата, некрополитиката и некрокапиталистичките дејности во рамки на своите граници, со што ја надградува постојната биополитика, а понекогаш, во однос на еден посебен вид вонредна состојба, и ја заменува.

Како се воведуваат некропроцесите по териториите на првиот капиталистички свет? Преку воведување вонредни состојби кои овозможуваат процеси на одземање и потчинување. Еден таков процес кој постојано е присутен во дискурсот што на јавноста секојдневно ѝ се пренесува преку масовните медиуми е логиката на презир на туѓиот, странецот, Другиот. Логиката на презир се темели на истите стереотипи како ксенофобијата, фашизмот и расизмот. Накусо, се темели на истата матрица како и сите други облици на нетрпеливост кон оние кои се поинакви, а со тоа и стигматизирани. Во случајот со Словенија, логиката на презир се шири преку популистички ТВ емисии, кои во клучните термини прикажуваат разни ксенофобични шеги, претежно насочени против некоја друга раса, против оние со поинаква сексуална ориентација и слично. Шегите се дел од стратегијата која со секојдневно дозиран расизам има за цел да одржи и создаде нетрпеливост. Во текстот *Зошто да си ги пресечеме сјајалата за да влеземе во западните чевли?: Невројскиите советски поранешни колонии и модерниот колонијален родов систем* (Why Cut the Feet in Order to Fit the Western Shoes?: Non-European Soviet Ex-colonies and the Modern Colonial Gender System), Медина Тлостанова (Madina Tlostanova) тврди:

„Ова се случува во денешната општа извитоперена парадигма на човековите права која се темели врз принципот на исклучување големи групи луѓе со тоа што се ставаат надвор од категоријата човечност, се бришат разликите и различноста и се обединуваат сите надежи

upgrading the existing biopolitics and, in relation to a specific state of exception, even replacing it at times.

How are necroprocesses within the territories of the first capitalist world being implemented? Through the establishment of states of exception that allow for processes of subjugation and dispossession. One such process that is constantly present in the discourse mediated to the public by the mass media on a daily basis is the logic of contempt towards the alien, stranger, Other. The logic of contempt rests on the same stereotypes as xenophobia, fascism, and racism. In short, it rests upon the same matrix as all the other forms of intolerance towards those who are different and are therefore stigmatised. In case of Slovenia, the logic of contempt is being spread through the populist TV shows, which in prime time show various xenophobic jokes that are mostly intolerant towards other race, those who are of different sexual orientation and the like. These jokes are part of the strategy that with little daily doses of racism aims at maintaining and producing intolerance. In her text *“Why Cut the Feet in Order to Fit the Western Shoes?”: Non-European Soviet Ex-colonies and the Modern Colonial Gender System*, Madina Tlostanova argues:

“This happens within today’s general perverse paradigm of the human rights which is based on the principle of excluding large groups of people by putting them outside the category of the human, on erasing of difference and diversity and on unifying of all hopes for the seemingly universal norms of

за божем универзални норми за слобода и еднаквост“ (Tlostanova, во подготовка).

На крај, сведоци сме на нови современи стратегии на истребување, укинување на *јавношо*, воведување на некропроцеси во и надвор од првиот капиталистички свет, преку кои владејачките системи коишто ја раководат западната експанзионистичка логика и понатаму управуваат со светот.

Превод од англиски јазик: Калина Јанева

Белешки:

1. Види <http://www.reartikulacija.org/>
2. Види <http://tovarna.org/node/111>. На 25. март 2006 година, независни уметници, активисти и печалбари отпочнаа иницијатива да се отвори за привремена употреба напуштената зграда на фабриката за велосипеди „Рог“ во центарот на Љубљана, Словенија, со намера во неа да се одржуваат непрофитабилни, неинституционални културни, уметнички и општествени манифестации. Иницијативата не беше класично запоседнување, туку беше прикажана како иницијатива за привремена, алтернативна употреба на зградата. Фабриката од 7.000 квадратни метри - сопственост на градот Љубљана - беше оставена да се распаѓа во последните 15 години.
3. Види <http://www.metelkova.org/indexe.htm>. „Метелкова“ во центарот на Љубљана е меѓународно позната автономна културна зона сместена на локација на поранешни воени бараки - словенечкиот Генералштаб на Југословенската народна армија. Овој јавен простор во септември 1993 година го запоседнаа уметници, активисти, постпанкери и независни културни и уметнички организации, со цел да го спречат незаконското уривање и да остваруваат разни облици

freedom and equality” (Tlostanova, forthcoming).

In the end what we witness are new contemporary strategies of abolishment of the *public*, introduction of necroprocesses within and outside the first capitalist world and extermination through which the systems of power driving the western expansionist logic continue to govern the world.

Notes:

1. Cf. <http://www.reartikulacija.org/>
2. Cf. <http://tovarna.org/node/111>. On 25th of March 2006 independent artists, activists and migrant workers started the initiative to open the abandoned edifice of the bicycle factory Rog in the center of Ljubljana, Slovenia, for temporary use and with the intent to carry out non-profit, non-established cultural, artistic and social activities on its premises. This initiative was not a classical squatting action, but it was presented as an initiative for a temporary, alternative, usage of the factory edifice. The 7,000 square meter large factory – owned by the City of Ljubljana has been left to decay for the last 15 years.
3. Cf. <http://www.metelkova.org/indexe.htm>. “Metelkova city” in the center of Ljubljana is an internationally renowned autonomous cultural zone situated on the site of former military barracks – the Slovene headquarters of the Yugoslav National Army. This public space was in September 1993 squatted by artists, activists, post punks and independent cultural and artistic organizations in order to prevent its illegal demolition and to carry out various forms of autonomous creativity. Neither the

на автономна креативност. Ниту градот Љубљана, ниту словенечката државана покажаа интерес за одржување на статусот на автономна зона на Метелкова, а со тоа и за можностите оние кои беа вклучени понатаму да ја развиваат својата креативност. Метелкова беше мета на политичка злоупотреба уште од самиот почеток. Во 1997 година тогашниот градоначалник на Љубљана и сегашен министер за надворешни работи на Словенија, Димитриј Рупел, успеа од „безбедносни“ причини да урне една од зградите на центарот. Во 2006 година, Инспекторатот за животна средина на градот Љубљана неуспешно се обиде да продолжи со уривање на Метелкова, но секојпат наидуваше на пречки од физичката, но ненасилна, интервенција на луѓето во Метелкова. Види Marina Gržinič, „Metelkova: actions in a zone of indifference“ на http://subsol.c3.hu/subsol_2/contributors2/grzinicetext2.html.

4. Види ја Резолуцијата за Националната програма за култура 2008-2011 на <http://www.ukom.gov.si/eng/slovenia/publications/slovenia-news/5806/5813/> Резолуцијата за Националната програма за култура 2008-2011 на Словенија беше донесена во декември 2007 и ги постави принципите и насоките на културната политика за наредните четири години во Словенија. Независни уметници и културни организации ја оценија како пререстриктивна (економски, организационо и инфраструктурно) за иднината на независната современа уметност и култура во Словенија. Националната програма за култура 2008-2011 едногласно беше прифатена во словенечкото собрание во 2008 година.
5. Во февруари 1992 година, кога Словенија уште беше во зародиш, словенечката влада на чело со тогашниот премиер Лојзе Петерле и Министерството за внатрешни работи (тогаш предводено од министерот Игор Бавчар и државниот секретар Славко Дебелак) спроведоа една злокобна некрополитичка мерка на бришење со која илјадници (претежно од поранешните југословенски републики) станаа

City of Ljubljana nor the Slovene state have showed any interest in maintaining the status of the autonomous zone of Metelkova, and therefore the possibilities of the people involved in it, to further develop their creativity. Metelkova city has been a site of political abuse from its very start. In 1997, the then Mayor of Ljubljana and the current foreign minister of Slovenia, Dimitrij Rupel, had succeeded in demolish, because of “safety” reasons one of the buildings within the center. In 2006, the Inspectorate for the Environment of the city of Ljubljana unsuccessfully tried to carry out further the demolition of Metelkova, but was prevented each time by the physical yet non-violent intervention of people at Metelkova itself. Cf. Marina Gržinič, “Metelkova: actions in a zone of indifference,” at http://subsol.c3.hu/subsol_2/contributors2/grzinicetext2.html

4. Cf. Resolution on the National Programme for Culture 2008-2011 at <http://www.ukom.gov.si/eng/slovenia/publications/slovenia-news/5806/5813/> The Resolution on the National Programme for Culture 2008-2011 of Slovenia was adopted in December 2007 and laid out the principles and guidelines of culture policy for the coming four years in Slovenia. It was evaluated by independent artists and cultural organization as being very restrictive (economically, organizationally and infrastructurally) regarding the future of independent contemporary art and culture in Slovenia. The National Programme for Culture 2008-2011 was unanimously accepted by the Slovenian parliament in 2008.
5. On February 1992, at the time when Slovenia was still in its infancy, the Slovenian government which was headed by then-Prime Minister Lojze Peterle and the Ministry for Internal Affairs (then led by the Minister of the Interior Igor Bavcar and State Secretary Slavko Debelak) adopted a macabre necropolitical measure of erasure, transforming thousands of people (mostly from former Yugoslav republics) into people without residency permits

луѓе без дозволи за престој и лишени од секакви права. На 27 февруари 1992 година целосно им беше одземен статусот на трајно државјанство, а ваквата дискриминација отпочна со една обична телеграма испратена истиот ден од Славко Дебелак. За да се расветли тековниот мрачен момент, настанот од 1992 година го објаснуваат самите Избришани: „Важно е да се спомене дека статусот трајно државјанство, барем во една правна држава, која ги почитува човековите права, може да се стекне или одземе само врз основа на закон, административни одредби или судски решенија. Статусот трајно државјанство се стекнува или со раѓање или со други законски средства. Ваквиот статус нуди права и обврски. Словенија во 1992 година беше законски наследник на заедничкиот сојузен имот на Југославија, заедно со жителите, без оглед на националноста, полот, расата или верската припадност на поединците. Основниот животен статус на Избришаните им беше одземен без каков и да е закон, законска одредба или известување, туку со една обична телеграма!“

6. Министерството за правда на Словенија во 2007 година го објави решението за новиот казнен законик кој ја воведува доживотната затворска казна за геноцид, злосторства против човештвото и воени злосторства. Нацрт-законот е направен во обид словенечкото законодавство да му се доближи на Римскиот статут на Меѓународниот кривичен суд. Законикот се чини прилично проблематичен бидејќи во основа носи одмаздничка политика. Иако решението за новиот казнен законик беше предмет на остра критика во јавноста, словенечкиот парламент го изгласа во 2008 година.
7. Словенечкото Конструктивистичко движење од дваесеттите, кое првенствено го претставувале Август Чернигој и Фердо Делак, се сметало за авангардно движење кое вовело нови уметнички стремежи во рамки на европската авангарда.

and deprived of any rights. What happened on February 27, 1992 was the total confiscation of their status of permanent residence, and this confiscation was triggered by simple bureaucratic telegram sent by Slavko Debelak on 27 February 1992. To put an even more clear light in the darkness of the present moment, the event in 1992 is explained by the Erased themselves: “It is important to state that the status of permanent residence, at least in a state of law, that respects human rights, can be obtained or confiscated only on the basis of law, administrative acts, or court decisions. The status of permanent residence is provided by birth or through other legal means. This status provides duties and rights. Slovenia was in 1992 the legal successor of the former common federative state of Yugoslavia, together with permanent residents appurtenant to it, regardless of the nationality, sex, race, or religion of respective individuals. The basic existential status of the Erased has been taken from them without any law, legal act, or notification, only by a simple telegram!”

6. The Justice Ministry of Slovenia presented in 2007 the resolution of the new penal code, which introduces life imprisonment for criminal acts of genocide, crimes against humanity and war crimes. The code is drafted in a bid to bring Slovenian legislation in line with the Roma Statute of the International Criminal Court. The code is seen as extremely problematic as it supports a revengeful policy at its bases. Although the resolution of the new penal code was ferociously criticized in public, it was accepted by the Slovenian parliament in 2008.
7. The Slovenian Constructivist movement from 1920s represented primarily by Avgust Černigoj and Ferdo Delak is perceived as the avant-garde movement that developed new artistic tendencies within the framework of the European Avant-garde.

8. Во втората половина на шеесеттите и раните седумдесетти години, групата ОХО извршила значајно влијание врз концептуалното движење во поранешна Југославија. Групата ОХО работела во Крањ, Словенија и во Љубљана, Словенија меѓу 1965 и 1971 година во областите реизам, процесна и концептуална уметност.
9. Андерграунд движењето во Љубљана во осумдесеттите беше алтернативно движење кое подоцна воведо неколку нови уметнички дејности и ја поврза современата уметност со теоријата, општествените движења (геј, итн.) и радикално левата политика во социјализмот.
10. Види *Borec*, http://www.drustvo-zak.si/html/left_revijaborec.html.
11. Види *Maska*, http://www.maska.si/en/publications/maska_performing_arts_journal_from_year_1999_on/
12. Филмскиот фестивал *Isola* е прототип на новата генерација филмски фестивали. Сместени во гратчиња и, иако слабо финансирани, нудат инспиративни филмски програми за локалната и меѓународната публика.
8. In the second half of the 1960s and early 1970s the group OHO had a very important impact on the former Yugoslav conceptual movement. The OHO Group worked in Kranj, Slovenia and in Ljubljana, Slovenia between 1965 and 1971 in the field of Reism, Process Art and Conceptual Art.
9. The 1980s underground movement in Ljubljana was an alternative movement which has subsequently introduced several new artistic practices and connected contemporary art with theory, social movements (gay, lesbian, etc.) and radical leftist politics in socialism.
10. Cf. *Borec*, http://www.drustvo-zak.si/html/left_revija-borec.html
11. Cf. *Maska*, http://www.maska.si/en/publications/maska_performing_arts_journal_from_year_1999_on/
12. The Isola Film Festival is the prototype for a new generation of film festivals. Based in small cities and although being poorly funded they present challenging film programs for the local and international public.

Библиографија:

- Agamben, Giorgio. 2004. *The State of Exception*. Chicago: University of Chicago Press.
- Banerjee, Subhabrata B. 2006. Live and Let Die: Colonial Sovereignties and the Death World of Necrocapitalism. *Borderlands ejournal* 5, no. 1, http://www.borderlands.net.au/vol5no1_2006/banerjee_live.htm (accessed April 15, 2008).
- Borcilă, Rozalinda, Cristian Nae. 2005. Past Futures: Extreme Subjectification. The Engineering of the Future and the Instrumentalization of Life. *Vector*, no. 1, Iasi.

References:

- Agamben, Giorgio. 2004. *The State of Exception*. Chicago: University of Chicago Press.
- Banerjee, Subhabrata B. 2006. Live and Let Die: Colonial Sovereignties and the Death World of Necrocapitalism. *Borderlands ejournal* 5, no. 1, http://www.borderlands.net.au/vol5no1_2006/banerjee_live.htm (accessed April 15, 2008).
- Borcilă, Rozalinda, Cristian Nae. 2005. Past Futures: Extreme Subjectification. The Engineering of the Future and the Instrumentalization of Life. *Vector*, no. 1, Iasi.

- Gržinić, Marina. 2008. Euro-Slovenian Necrocapitalism. transform.eipcp.net, (February), <http://transform.eipcp.net/transversal/0208/grzinic/en> (accessed April 9, 2008).
- _____. 2006. Abstraction, Evacuation of Resistance and Sensualisation of Empitiness. *Neme* (July 9), <http://neme.org/main/459/abstraction> (accessed April 25, 2008).
- Harvey, David. 2005. *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Mbembe, Achille. 2003. Necropolitics. *Public Culture* 15, no. 1 (Winter), <http://publicculture.dukejournals.org/cgi/reprint/15/1/11> (accessed April 13, 2008).
- Petit, Santiago López. 2007. A civic democracy: a new form of control. Panel de Control. Interruptores críticos para una sociedad vigilada. In *ZEMOS98* edited by Fundación Rodríguez, Sevilla.
- Tlostanova, Madina. „Why Cut the Feet in Order to Fit the Western Shoes?": Non-European Soviet Ex-colonies and the Modern Colonial Gender System. (Forthcoming) available at http://64.233.183.104/search?q=cache:qeB_90_XLYJ:www.duke.edu/womstud/tlostanovawhycutthefeet.doc+tlostanova+why+cut+the+feet+duke&hl=en&ct=clnk&cd=2 (последна посета April 10, 2008).
- Suez Company. <http://www.suez.com/>.
- Wallstrip. <http://www.youtube.com/watch?v=KHfhwVNGLTs&feature=related>.
- Gržinić, Marina. 2008. Euro-Slovenian Necrocapitalism. transform.eipcp.net, (February), <http://transform.eipcp.net/transversal/0208/grzinic/en> (accessed April 9, 2008).
- _____. 2006. Abstraction, Evacuation of Resistance and Sensualisation of Empitiness. *Neme* (July 9), <http://neme.org/main/459/abstraction> (accessed April 25, 2008).
- Harvey, David. 2005. *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Mbembe, Achille. 2003. Necropolitics. *Public Culture* 15, no. 1 (Winter), <http://publicculture.dukejournals.org/cgi/reprint/15/1/11> (accessed April 13, 2008).
- Petit, Santiago López. 2007. A civic democracy: a new form of control. Panel de Control. Interruptores críticos para una sociedad vigilada. In *ZEMOS98* edited by Fundación Rodríguez, Sevilla.
- Tlostanova, Madina. “Why Cut the Feet in Order to Fit the Western Shoes?": Non-European Soviet Ex-colonies and the Modern Colonial Gender System. (Forthcoming) available at http://64.233.183.104/search?q=cache:qeB_90_XLYJ:www.duke.edu/womstud/tlostanovawhycutthefeet.doc+tlostanova+why+cut+the+feet+duke&hl=en&ct=clnk&cd=2 (accessed April 10, 2008).
- Suez Company. <http://www.suez.com/>.
- Wallstrip. <http://www.youtube.com/watch?v=KHfhwVNGLTs&feature=related>.